

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění
Akademický rok 2023–2024
Bakalářská práce

Tereza Langová

Umělecká kolonie na ostrově Capri

Posudek vedoucího bakalářské práce

Téma bakalářské práce Terezy Langové je zdánlivě velmi úzce vymezené: jejím předmětem jsou umělecké aktivity, spojené s ostrovem Capri, nacházejícím se při pobřeží jihozápadní části Itálie v regionu Kampánie. Umělecko-historické zaměření na tuto lokalitu je však zcela oprávněné, neboť jde o místo, jež se stalo soustavným předmětem zájmu výtvarníků 19. a raného 20. století, a to včetně umělců z českých zemí, jimž je v této souvislosti v bakalářské práci poprvé věnována souhrnná pozornost.

Autorka nejprve vysvětluje zájem umělců o příslušnou lokalitu v širokém kontextu fenoménu Grand Tour v době 17. až pozdního 18. století, díky němuž se vizuálně atraktivní prostředí Neapolského zálivu dostalo do širšího celoevropského kulturního povědomí. Rozčlenění této části práce na díla, která na Capri jako výtvarný objekt nahlíží „z dálky“ a vedle toho „z blízka“, je přitom velmi případné, neboť právě tento přístup odráží dvě základní vizuální linie, představující významný stylotvorný element veduty v jejích dějinách mezi novověkem a 20. stoletím.

Jádro práce i její samotný název dávají jasně najevo, že autorka považuje dané místo a na něj vázanou komunitu umělců za uměleckou kolonii, nikoliv pouze za místo opakovaných uměleckých návštěv či pouhý oblíbený předmět vyobrazování. V tomto ohledu je pozoruhodné, že lokalita Capri v umělecko-historické literatuře nezískala jednoznačný „status“ umělecké kolonie a v hlavních recentních publikacích k danému tématu dokonce není ani zmiňována, jak autorka správně uvádí. Tento stav je do jisté míry způsoben zaměřením příslušné literatury k tématu uměleckých kolonií na region západní a severní Evropy. Podle mého soudu zde však svou roli hraje také s tím související paradox, že počátky plenérového malířství, jež patří k základům podstaty malířských kolonií, jsou natolik spojeny právě s italským prostředím, že vlastní komunity s charakterem uměleckých kolonií na území Itálie zůstávají ve stínu tohoto fenoménu.

Již samotná struktura následujících kapitol práce jasně naznačuje, že v případě Capri lze opravdu hovořit o umělecké kolonii jako takové: autorka se v nich zabývá bydlením a možnostmi ubytování umělců, rovněž pak další místní infrastrukturou, zahrnující kavárny, restaurace, zdejšími ateliéry a výstavami v nich; zvláštní pozornost také věnuje místním obyvatelům, jež sloužili umělcům jako modelové a modelky. Bakalářská práce rovněž pojednává hlavní důvody a motivace pro existenci místní umělecké komunity, mezi nimiž jsou vedle samotného krajinného prostředí vyzdvíženy i další prvky, jež bývaly právě pro vznik uměleckých kolonií formativní, tj. venkovské motivy, kroje a úprava zevnějšku místních obyvatel. Autorka rovněž nezanedbává otázku, jakým způsobem místní prostředí ovlivnilo formální a výrazové znaky tvorby jednotlivých umělců. Tímto problémem se zabývá zejména v souvislosti s působením českých umělců, přičemž dokládá, že právě komunita Čechů na Capri, podpořená existencí místního hotelu, jehož majitel byl českého původu, patřila k nezanedbatelným součástem místního uměleckého dění od počátku 20. století.

Za zajímavý považuji také stručný přesah tématu prostředí ostrova Capri a jeho kulturního významu do pokročilého 20. století a vysvětlení postupné ztráty autenticity místa, související s rozvojem turistického ruchu.

Za poněkud uspěchaný a nesourodý nicméně považuji závěr práce, jenž by si zasloužil obsáhlejší formu, jež by komplexněji zhodnotila jinak kvalitní badatelský výstup. Bakalářskou práci Terezy Langové však ve výsledku považuji za originální, dobře strukturovanou a formulovanou, doporučuji jí k obhajobě a předběžně ji hodnotím stupněm 1.

Mgr. Petr Šámal, Ph.D.

V Zájedě u Buštěhradu, 27. 8. 2024